

BÍRÓ ZOLTÁN

Az MDF megszervezésének története

Tisztelettel köszöntöm magukat, és nagyon remélem, hogy ebben a rendelkezésemre álló 20-25 percben valóban sikerül valamelyest számot adnom arról, hogyan is indult és hogyan szerveződött a Magyar Demokrata Fórum. Ugyanakkor figyelmeztetem magukat, hogy annak a szervezetnek, amit ma MDF-nek neveznek, már rég semmi köze az eredetihez, melyet Lakiteleken létrehoztunk. Ám ez más történet, külön elemzést, előadást igényelne, s erre most nincs idő.

Kezdem mindjárt azzal, hogy néhány félreértést, és félremagyarázást illik elhárítani, egy ilyen kis előadás keretében is. Először is azt a félreértést, amit sokak részéről tapasztalok, hogy úgy képzelik el ezeket a születéseket, hogy ezek egyszer csak úgy megszületnek valahonnan a semmiből. Pedig a semmiből semmi nem születik, és annak, hogy mi 1987 szeptemberében, Lakiteleken össze tudtunk jönni, össze tudtunk hívni körülbelül 160 embert, ennek az volt a feltétele, hogy az a csapat, amelyik elkezdett szerveződni, az már 20 évvel azelőtt többé-kevésbé összeállt. Lényegében több évtized van amögött, hogy egyetlen egy esemény, nevezetesen a lakiteleki találkozó létrejöhetett.

Néhány szót ezekről az előzményekről azért fontos mondanom. Először is ahhoz, hogy bármiféle szerveződés létrejöjjön, kellene azok a személyiségek, akik nem csak egymással többé-kevésbé egyetértő emberek, hanem képesek egymásra hangolódva valamiféle közéletet formálni maguk körül. És kellene olyan emberek egy ilyen csapatban, akiknek vonzásuk, nevük, valamiféle tekintélyük van a társadalomban. A Kádárrendszer sajátossága volt, mint ahogy a legtöbb diktatúrának, az, hogy úgy hívja életre az ellenállást, hogy mindig kerülnek tekintélyes emberek, akik az élre állnak... Ezt azért mondom, mert ma, olyan értelemben tekintélyek, mint ahogy akkor voltak, nincsenek. Hadd mondjak egy-két nevet.

Csoóri Sándor kb. 1968-tól volt így a körünkben. Mint valamiféle abszolút tekintélyhez csatlakoztak hozzá sokan, egyetemisták is. És mások még, az országban, és az országhatáron kívül. Csoóri Sándornak az a szerep adatott ebben a diktatúrában, hogy ő volt a nemzeti ellenállás mindenese. Én egyszer úgy fogalmaztam az ő jelenlétében, hogy ha valakinek a cipőtalpa elkopott, akkor elzarándokolt Csoórihoz, és megkérdezte, hogy most mit csináljon. A Keleti Károly utcában, egyszobás lakásban élt, volt egy gondolkodó-széke, rettenetesen kényelmetlen, borzasztó volt benne ülni, de a vendégeit azzal tisztelte meg, hogy abba ültette, és remélte, hogy hamarabb elmegy az illető. Rengetegen jártak hozzá, mint mondtam, határon innen és túlról, úgyhogy Csoórinak kialakult az a nimbusza, és az a tekintélye a társadalomban, amire építeni lehetett. Ilyen nagy tekintély, nála nagyobb tekintély is volt, más nemzedékből, Illyés Gyula, amíg élt, Kodály Zoltán, amíg élt, Németh László, Veres Péter, vagy urbánus-marxista oldalon például Lukács György; olyan emberek, akikhez zarándokoltak a híveik, szűkebb, vagy tágabb körből. De a következő nemzedékből már Nagy László volt az erkölcsi példa és Csoóri a közéletben.

Figyeljék a neveket, ugye csupa író, tehát mindenki az irodalomhoz kötődik valamiképpen. Miért? Erről is hadd szóljak egy pár szót. Ez is sajátossága volt a rendszernek, hogy egyszerre korlátozta az irodalmat, cenzúrázta a maga módján, a maga nem hivatalos cenzúrájával, ugyanakkor az irodalom tekintély volt a számára. Ez a tekintély úgy alakult ki – részben Aczél György személye miatt, részben pedig a diktatúra természete miatt –, hogy az irodalom volt a fő veszélyforrás a számukra, tehát erre mindig figyelni kellett. Másrészt az irodalomból jöhettek olyan személyiségek, akiket ha megnyertek maguknak, akár csak egyetlen egy ügyben is, akkor a politika biztonságosabban mozoghatott abban az ügyben. Így történt például az, hogy Aczél György körül egy olyan irodalomtörténész, irodalomkritikus író- és művészkör alakult ki – Aczél nagyon tudatos politikájával –, akiket ő ilyen-olyan módon magához vont, korrumpált, és az egyébként kiváló művészek az ilyen élethelyzetekben erkölcsileg tönkre mentek. Tehát egyszerre kaptak sokat Aczéltól – kitüntetések, publikációs lehetőségeket, megrendeléseket, stb. –, gondoljanak itt olyan emberekre,

mint Jancsó Miklós, akinek az életútját nem akarom elemezni, csak példákat mondok. Vagy például Varga Imre, szobrász, aki kiváló tehetség volt vitathatatlanul, vagy Juhász Ferenc az irodalomból. Szemtánúja voltam, hogy hogyan ment tönkre pl. ez a nagy tehetségű költő Aczél szeretetében, és hogy rángatta Aczél magával mindenhova.

Ezzel csak azt akarom mondani, hogy az irodalomból indult ki szinte minden komolyabb közéleti-politikai esemény vagy jelenség Magyarországon. Miért? Egyszerűen azért, mert az egyetlen olyan egzisztencia volt az íráság, amely ugyan kellett, hogy számoljon a diktatúra veszélyeivel, megtorlásaival, ilyen-olyan retorzióival, de szabaddabb volt az összes többinél. Tehát ha mondjuk összehasonlítom a MTA-t és a Magyar Írószövetséget, akkor ebből a szempontból az volt a kettő között az alapvető különbség, hogy az akadémikusok féltve a maguk egzisztenciáját, nem lázadtak, az írók pedig rendszeresen lázadtak. Azonkívül az írók publikáltak, tehát a társadalom figyelt rájuk. Ők teremtettek elsősorban ismertséget maguknak, a maguk körének, másodsorban pedig tekintélyt, már aki tudott. Innen indult az egész tulajdonképpen.

Amikor 1968-ban katonáink szovjet utasításra bevonultak Csehszlovákiába, ez a bevonulás erkölcsileg felzaklatta az értelmiséget és a diákságot. Kialakultak olyan szövetkezők, olyan kisebb csoportok, amelyek aztán vagy tágultak, vagy nem, de ezek folyamatosan alakultak, lassan-lassan a társadalomban. A mi körünket is ekkortájt szervezte Kiss Ferenc irodalomtörténész barátunk, aki meghalt már, itt volt tanszékvezető ezen a főiskolán. Az ő ötlete volt és ő indította el az ún. „hurált”, a mongol hurálnak a magyar és ironizált változatát. Ez a „nagynépi hurál” állt 8-10 emberből, akik összejöttek rendszeresen. Gyakorlatilag minden héten egyszer találkoztak, találkoztunk egy vendéglőben vagy egy kávéházban. Ez az egész úgy indult, hogy semmiképpen sem lehetett még úgy tekinteni, mint valamiféle ellenállási mozgalmat. Szó volt ott nőkről, borokról, erről-arról. Kedélyesen, lazán indult ez, egy nagyon kedves, nagyon jó társaságként, majd, egy öregebb és egy ifjabb nemzedék kis közösségeként.

Az öregek voltak Kiss Ferencék, Für Lajosék, „az öreg hajduk”, és voltunk mi, valamivel fiatalabbak az „ifjú hajduk”, és ez a kör kezdett lassan gyarapodni. Innen, Szegedről pl. följárt gyakran a Tiszatáj főszer-

kesztője, Ilia Mihály, és följár Annus József, az akkori főszerkesztő-helyettes. Tágult ez a kör, és átpolitizálódott lassan. Egy folyamatot próbálok itt érzékeltetni, ahol az eredeti szándékban is volt valamiféle ellenállás, hiszen politikai értelemben főleg egyívású emberekből állt. Egyre élénkebben politizált a társaság, míg a végül olyan asztaltársaság alakult ki a Rózsadomb Étteremben, amely egyre tudatosabban készülődött a politikai cselekvésre. Erről írja egyébként Csoóri Sándor, hogy mikor a vendéglőben odatették a kenyeres kosarat az asztalunkra, akkor felszolgáló hölgy odasúgta Sándornak, hogy majd vigyék el másik asztalhoz, kicsit később, mert bele volt rejtve a lehallgató készülék a kenyeres kosárba. De hát hoztak másik kenyeres kosarat, és abban is lehetett lehallgató készülék, tehát ott már az elhárító-szervezetek, a politikai rendőrség, nyilvánvalóan erősen figyelt bennünket.

A másik fordulópont az volt, hogy ennek a politizálódásnak a következtében 1985-ben összejöttünk 19-en a mi lakásunkon, Czine Mihály, Kiss Ferenc, Für Lajos, Csoóri Sándor, Sinkovics Imre – sorolhatnám még a neveket, akik ebbe a körbe tartoztak – és elhatároztuk, hogy cselekednünk kell. Nem tehetünk mást egyelőre, írtunk az MSZMP Politikai Bizottságának egy beadványt. Ennek a beadványnak a pontjai egytől-egyig mind megeléjezték már a '87-es lakiteleki találkozót. Ezek között a pontok között szerepelt a Hitel című folyóirat létrehozásának az engedélyezése, a Bethlen Gábor Alapítvány létrehozásának az engedélyezése, egy televíziós átjátszónak a felépítése valahol a határ mellett, megfelelő helyen, a határon túli területekre, elsősorban Erdélybe. Követelésünk volt többek között még az Erdély című, három kötetes könyvnek a megjelentetése, ami később aztán megjelent, de akkor nem engedélyezték. A lényeg az, hogy mi ott 19-en összejöttünk, aláírtuk ezt a beadványt valamennyien, megbíztuk valamelyikünket, azt hiszem Für Lajost, hogy adja be a Pártközpontnak a postájába, vigye el személyesen. A Politikai Bizottságnak címeztük, tehát az ország legfelsőbb vezetőtestületének.

Egyszer csak Aczél György behívatott bennünket, hogy mind a 19-en menjünk be a pártközpontba, a „fehér házba”, mert tájékoztatni akar bennünket arról, hogy döntött a Politikai Bizottság a követeléseinkről. Für Lajosék lakásán jöttünk előtte össze, hogy akkor most próbáljunk felkészülni arra, hogy milyen válaszok várhatók, mit mon-

dunk akkor, ha elutasítják, mit mondunk akkor, ha a felét utasítják el stb. Ezt szépen megbeszéltük. Másnap megyünk a „fehérházba”, leülünk, Aczél György tájékoztat, Knopp András nevű beosztottja volt vele, és Kádár titkára. Egyszer csak elkezd mondani, hogy a Politikai Bizottság mindent elfogadott, egy pont kivételével. Egy független államtitkárságot is javasoltunk a Kárpát-medencében élő magyarság ügyeinek a koordinálására, ezzel való foglalkozásra. Ezt elutasították külpolitikai okokra hivatkozva, az összes többit elfogadták, és akkor Aczél előállt egy javaslattal.

A javaslat pontosan úgy szólt, ahogy mi megbeszéltük Für Lajosék lakásán előző este, tehát ott szóról szóra lehallgatták az egészet, és szóról szóra Aczél előadta, mint az ő saját javaslatát. Tehát igen sajátos helyzetek alakultak ki. Elkezdtünk tárgyalni, kettőnket bíztak meg, a mi csapatunkból engem, Aczélék oldaláról pedig Knopp Andrást, hogy kezdjük el a tárgyalásokat. Elkezdtük, és nem mentünk semmire. Tehát kiderült, hogy nincs remény arra, hogy ezekkel szót lehet érteni, a saját határozataikat sem hajtják végre, és ez azért volt újabb fordulópont, mert tudomásul kellett vennünk, hogy nem lehet tárgyalni, tehát most vagy valami mást csinálunk, vagy nem érünk el semmit.

Tulajdonképpen ezek a folyamatok, többek között a már emlegetett „hurál”, a Fiala Írók Találkozója Lakiteleken, a 19 aláíró, a Tiszatáj szerkesztési politikája és sok minden egyéb alakított ki egy olyan jól működő együttest, ami később a Magyar Demokrata Fórumot segítette létrehozni és annak első elnöksége is e körből állt össze.

A lakiteleki tanácskozás előkészítéséről annyit, hogy valóban tartottuk magunkat ahhoz, hogy nem konspirálunk. Tudniillik, ha elkezdtünk volna konspirálni, ami azt jelentette volna, hogy titokban szervezzük, nem telefonálgatunk, nem levelezgetünk, hanem valamiféle más módon, a hivatal, a politikai rendőrség kijátszásával próbálunk kísérletezni, akkor egészen biztosan belebuktunk volna. Egyszerűen azért, mert mi nem voltunk felkészülve konspirációra, a magyar embernek egyébként is nehezen megy. Mi tehát nem voltunk felkészülve, ők viszont nagyon fel voltak készülve mindenféle konspirációra és elhárításra. Mi erre számítottunk, és nem konspiráltunk. Nyíltan, otthoni telefonokról felhívtuk azokat az embereket, akiket meg akartunk hívni Lakitelekre.

Körülbelül 60 emberben egyeztünk meg először, és elosztottuk egymás között a neveket, hogy ki kit hív fel. Otthonról elkezdtünk telefonálgatni, postára nem adtunk semmit, mert tudtuk, hogy úgyszem kapja meg az illető, hanem telefonon megbeszéltük, hogy ekkor és itt lesz, és ez a célunk. Aztán ez a 60-70 fő bővült, méghozzá annyira, hogy több mint 160-an jöttünk össze Lakiteleken. Azt is el kell, hogy mondjam a szervezés szempontjából nagyon lényeges mozzanatként, hogy köztünk nem voltak ideológiai viták, amik akadályoztak volna a szervezésben, és nem voltak politikai iránybeli viták. Volt két fontos, alapvető kérdés, amihez kötöttük magunkat, de meg sem kellett egyezni benne, annyira természetes volt.

Az egyik, hogy el kell vinni a helyzetet odáig, hogy demokratikus változások legyenek, tehát egy demokratikus társadalmi berendezkedés érdekében mozgassuk meg a társadalmat. A másik, hogy el kell szakadni a Szovjetuniótól, és eköré szerveztük az összes többit: nemzeti kormányzat létrehozása adott alkalommal, többpártrendszer, a határon túli magyarokkal kapcsolatos kötelezettségek vállalása, sajtónyilvánosság, stb. Valamint megegyeztünk abban, hogy nem akarunk lázítani, nem akarunk vérontást. Ezt aztán Lakiteleken, úgy fogalmaztuk meg, hogy a magyarságnak nincs több vesztegetni való vére.

'56-ra utaltunk itt, mi még személyesen átéltük '56-ot, ki felnőtként, ki kölyökként. Én magam is 15 éves voltam '56-ban, tehát mi azért még láttuk az utcát, a vért, a halottakat, és a végét, november 4-ét. Átéltük, és együtt könnyeztünk a felnőttekkel. Az egész megrendülés felejthetetlen volt, mint ahogy felejthetetlen volt maga 23-a is a szabadság csodálatos élményével. Mi azt is tudtuk, hogy a társadalom 1987-88-ban nem hajlamos forradalmat csinálni. Tehát ha mi itt meghirdetünk egy olyan lázadást, ami olyan kockázatokkal jár, amelyek hasonlítanak az '56-os kockázatokra, akkor nem áll mellénk a társadalom. Ebben biztosan igazunk volt, és itt hadd mondjam el, hogy az a cinikus mondat, hogy „tetszettek volna forradalmat csinálni” vérlázító, s egyúttal ostobaság. Pontosan lehetett tudni, hogy a magyar társadalom nincs forradalmi lelkiállapotban, ugyanakkor változtatni akar.

Ehhez kellett tálni egy helyzetet, amihez az emberek lelkesen, örömmel kapcsolódnak, de nem kell attól tartaniuk, hogy esetleg az életüket is elveszíthetik. Ebben köztünk teljes volt az egyetértés. Ott a

sátorban aztán volt egy-két olyan felszólalás is, ami eltért ettől egy kicsit ilyen vagy olyan irányban. Vagy még nagyobb óvatosságra intett, vagy radikálisabb megoldást szeretett volna, de gyakorlatilag a lakiteleki sátorbeli hozzászólások, előadások azt igazolták, hogy kb. így kell elindulni, nem lehet másképp, és a későbbiek is ezt igazolták, amikor elkezdett már tömegessé válni az MDF.

Aztán elkezdtek a Jurta-színházi rendezvényeket szervezni. '87 őszén abban maradtunk, hogy mielőtt átalakítanánk a Magyar Demokrata Fórumot szervezetté, azelőtt fölkészülünk a feladatokra, aminek a Jurta Színházbeli találkozók voltak az alkalmai. Erről is hadd mondjak annyit, hogy itt mi nagyon tudatosan készültünk arra, hogy szakmai tekintetben, szellemileg kiválóan előkészített programokkal álljunk elő, mert számoltunk azzal, hogy akik oda jönnek, azok ezt is várják tőlünk. Azonkívül mi készültünk arra, hogy ezt a programot nekünk egyszer meg kell csinálni, ahhoz viszont egy jól kidolgozott program kellett. Három témát tárgyaltunk. Az egyik volt a Kárpát-medencei magyarság ügyeivel való kormányzati és társadalmi foglalkozás kérdése. Vaskos tanulmányt készített előtte egy kis, általunk megbízott szakértői csoport. A másik a sajtó és a nyilvánosság ügye volt, a harmadik pedig az új politikai berendezkedés felvázolása.

Ez a három téma volt az, amire felépítettük a találkozókat. Az eredmény döntően nem az volt, hogy ott egy meglepően nagy tömeg összegyűlt, és 8 órán keresztül sokan állva hallgatták végig a számtalan hozzászólást, mert nem volt már ülőhely sem. Az volt a fő eredménye, hogy föloldottuk a félelmet. Tehát a társadalom félelmét kellett feloldani, és ez még a lakiteleki, '87-es találkozóval nyilvánvalóan nem történhetett meg. Ott az a kb. 160 ember mondta őszintén, amit gondolt, de ez az egész társadalmat még nem érinthette. A Jurta Színház azért volt nagyon fontos, mert a tömeg megérezte, hogy itt vannak vezetők, akik ki mernek állni, és ők ezekkel az emberekkel viszonylag biztonságban érezték magukat. Teljesen függetlenül attól, hogy bennünket a rendőrség bármikor elvihetett volna, ők érezték azt, hogy itt valami olyasmi alakul, ami mellé oda lehet, és érdemes odaállni. És nem szabad félni, vagy legalábbis nem kell annyira félni.

A Jurta Színházbeli találkozók után, és már közben azt eldöntöttük, hogy '88 szeptemberében megtartjuk a második lakiteleki találko-

zót. Ezt is úgy szerveztük, ahogy az elsőt. Lényegében egy egészen pontos forgatókönyvet és szereposztást alakítottunk ki, tehát azt mindenki pontosan tudta, hogy mi az ő szerepe, mit és mikor fog mondani az este során, akárcsak az első találkozó alkalmával. Ez nagyon fontos volt, mert így lehetett kordában tartani, és fegyelmezetté tenni a tanácskozást, és így lehetett elérni a célt. Tehát '88 szeptemberében pontosan tudtuk, hogy odáig akarunk elérni, hogy egy előre elkészített Alapítólevelet és alapszabályt elfogadtassunk az összegyűltekkel.

Még '88-ban is második találkozóra azzal az óvatossággal készülünk, hogy ne vágjunk bele a pártosodásba, és ennek elsősorban nem az volt az oka, hogy a többpártrendszert még akkor nem engedték, vagy hogy valami retorzióra számítottunk. Azt éreztük a saját köreinkben is – az első vita erről volt az elnökségben is később – hogy ott élt az egypártrendszer emléke az emberekben, a tömegekben, tehát ha párt, akkor az már eleve rossz, attól mér eleve irtózni kell.

Azt sokan nem látták be így hirtelen, hogy az egypártrendszert nem lehet úgy feloldani, hogy nem lesznek pártok, hanem éppen ellenkezőleg, többpártrendszerbe kell átmenni. De még ha ezt be is látták, irtóztak tőle, tehát a párt szótól magától, ezért óvatosabbak voltunk a saját tagságunk miatt. '88-ban ugyanis már tagságunk volt, politikai szervezetté váltunk és akkor a mozgalom hihetetlen gyorsan, és nagy ütemben növekedett. E mozgalom tagságának egy része nem akart pártosodni, nem akart semmiféle pártnak tagja lenni, és erre is tekintettel kellett lenni. Miközben pontosan tudtuk, hogy párttá kell alakulnunk, ha eljön az idő, de húztuk az időt addig, amíg lehetett. 1988-ban szervezetté alakultunk, alapszabály lett, alapítólevelet fogadott el a sátorban a társaság, és ezzel gyakorlatilag de facto párttá váltunk, anélkül, hogy ezt kimondtuk volna, és anélkül, hogy pártként bejegyeztettük volna magunkat. Ezt mozgalomnak neveztük, mások is mozgalomnak nevezték, majd Lezsák Sándorral, amikor eljött az idő, a választások előtt meg is tettük, hogy párttá alakítottuk a Magyar Demokrata Fórumot.

Voltak ellenzői a párttá alakulásnak a legszűkebb körünkben is, ellenezte Csoóri Sándor és Fekete Gyula is. Ám Fekete Gyula nemso-kára átment egy másik pártba pártelnöknek. Ez így nézett ki akkor. Igaz, hogy nem a maga jószántából ment, hanem ott hívták, mi meg

küldtük, mert azt reméltük, hogy ha az MDF-fel valami baj lesz, akkor ott lesz egy másik lehetőség, tehát Fekete Gyulával mindez teljes egyetértésben történt. Csak jellemző volt, hogy az egyik nap nekünk rontott, hogy mit akarunk a párttal, majd elment pártelnöknek a Nemzeti Parasztpártba. Ilyen helyzetek voltak, de a pártosodás ügye nem lett volna olyan nagyon megrázó akkor, hogyha nem törekedett volna föl a mozgalomból olyan sürgetése is a párt kialakításának, amely azt mondta, hogy most már elég volt az írókból, most már jöjjenek a pragmatikusok.

Most egyébként megnézhetjük a pragmatikusokat, itt vannak a pragmatikusok a mai MDF-ben, azzal a néhány szál taggal, meg azokkal a százalmas eredményekkel, és magatartásformákkal, amit tanúsítanak. Elég volt az írókból, mondták ezek, és emögött volt egy nagyon fontos kérdés, hogy tudniillik, az írók nélkül egészen biztos, hogy nem tudtuk volna elindítani ezt az egész folyamatot, ugyanakkor az írók nem voltak arra alkalmasak, hogy pártot csináljanak, pártot vezessenek, és esetleg államigazgatási tisztségeket töltsenek be. Ez nem nekik való szerep, nem fér össze ez a kettő, illetve ha összefér, csak nagyon kivételes esetekben fér össze.

Ebből az következett, hogy ezek, a magukat pragmatikusoknak, technokratáknak nevező figurák, ezek elkezdték követelni, hogy az írók „lépjenek le”, most már ők következnek. Ebből a helyzetből viszont az következett, hogy mi ezt ugyan megpróbáltuk visszaszorítani, de az írókból nem tudtunk kialakítani egy olyan pártirányítást, és egy olyan leendő, mondjuk árnyékkormányt, amilyenre szükség volt. Tehát emberhiány volt a politikai szerepek kiosztását tekintve, miközben egyre többen lettünk, de nem ismertük eléggé a többieket. Tódultak oda az emberek, Lezsák Sándorral megpróbáltunk gátat vetni ennek, hogy valamilyen szűrőt legalább kialakítsunk. Nem tudtuk kialakítani, én mondtam Sándornak, hogy ha az MSZMP, ekkora rutinnal és ilyen aparátussal nem tudta megvédeni magát mondjuk tőlem, meg még jónéhány embertől, akkor mi hogy tudtuk volna megvédeni a kezdő Magyar Demokrata Fórumot, s milyen eszközökkel, másoktól, akik idegen célokkal jöttek hozzánk.

Tehát betódult egy olyan tömeg is, amelyet nem ismertünk, amelyet irányítani még tudtunk ugyan, de azt nem tudtuk megoldani,

hogy ne lazítsák fel a tagságunk egy részét azzal, amit az SZDSZ akart, vagyis olyan „ellenzéki kerekasztal” létrehozásával, ahol az MDF, és az SZDSZ együtt ült le előkészíteni bizonyos dolgokat, szemben az MSZMP-vel. Ebből láthatóan, az jött ki, hogy az SZDSZ félrevezette az MDF-tagság jelentős részét.

Az SZDSZ ugyanis azt a politikát játszotta el itt és ekkor is, amit eljátszott egyébként az országban mindenütt, és ezt kénytelen vagyok elmondani, mert ez a rendszerváltás egyik rákfenéje volt. Hogy tudniillik olyan antikommunista propagandát adott elő, aminek a következtében még a hortobágyi csikósok között is voltak SZDSZ-esek. Ami az egyik groteszkje vagy abszurdja volt a rendszerváltásnak. Mert ezek eljátszották a radikális antikommunisták szerepét., hogy majd később éppen azokkal szövetkezzenek és lépjenek koalícióra, akiket a választások idején még durván lekommunistáztak .

Mi nem tudtunk ez ellen fellépni teljes erővel, egyszerűen azért, mert az ő féktelen demagógiájukat nem tudtuk és nem is akartuk túlszárnyalni. Az ellenzéki kerekasztal tehát jórészt az SZDSZ szándékai szerint formálódott, a hirtelen támadt liberális radikalizmus jegyében. Ebből alakult azután a minden irányú paktálásra kész Nemzeti Kerekasztal, mellyel szemben az MDF teljes elnöksége az Alkotmányozó Nemzetgyűlés létrehozását akarta.

Azt mondtuk, hogy a rendszerváltást úgy lehet nyíltan végigvinni, és értelmesen, és demokratikusan végig vinni, ha egy Alkotmányozó Nemzetgyűléssel megyünk át ebből a rendszerből egy másik rendszerbe, mert akkor ennek az alaptörvényeit le lehet fektetni, ezekben nyilvánosság előtt meg lehet egyezni. És akkor intézményesen történik a dolog. A Nemzeti Kerekasztal pedig – bocsánat a csúnya kifejezésért, miközben mindenki megihatottsággal emlékezik rá –, én úgy emlékszem rá, mint egy elfuserált kártyaasztalra, ahova odaülhetett mindenki jóformán, aki alakított egy kis társaságot, és akkor delegált egy-két embert, és ott elkezdődött a paktálás.

Így paktálódott el a magyar Alkotmány, melyről ma már mindenki számára nyilvánvaló, hogy elégtelen, bizonyos pontjai pedig kifejezetten gátolják a társadalmat, így alakult ki, egy olyan választójogi törvény, amely legalábbis ellentmondásos, számos kérdéses és kényes pontja van. De nem ez a legveszélyesebb, ezt még lehetett volna korrigálni.

Így alakult ki az, hogy utána létrejött az MDF-SZDSZ paktum, aminek az volt a lényege, hogy a Köztársasági Elnöki intézményt degradálták, és átadták az SZDSZ-nek, miközben az SZDSZ nagyon jól tudta, hogy a Köztársasági Elnök abban a pillanatban, amikor rendkívüli helyzet alakul ki az országban, és mint első közjogi méltóság, megszólal, akkor egyáltalán nem mindegy, hogy hogyan szólal meg. Lásd a taxis blokádnak azt az idejét: Göncz Árpád majdnem nagyobb bajt okozott, mint amit végülis sikerült okoznia a megnyilvánulásával.

Elpaktálták a sajtót! A magyar sajtó gyakorlatilag a volt MSZMP, és az SZDSZ kezébe került, tehát ami ma sajtóként jelen van, beleértve a közszolgálati televíziótól a napilapokig, a bulvárlapokig a magyar sajtót, annak gyakorlatilag 80%-a legalább MSZP és SZDSZ kézben van.

Elpaktálták a gazdaságot, úgy ahogy van! A Németh Miklós kormány által előkészített és elfogadott spontán privatizációs törvény alapján elkezdődött a nemzeti vagyon eltulajdonítása, elherdálása, majd ez folytatódott tovább ugyan ilyen ütemben az Antall-kormány alatt, csak már nem ebben a formában és nem ezzel a jogi háttérrel. Gyakorlatilag előbb a gazdaságot vették át az egykori funkcionáriusok, és azok gyerekei, illetve multinacionális gazdasági támogatóik: a KISZ KB volt titkárai jellemzően gazdasági hatalmi tényezők lettek. És ezt a gazdasági hatalmi tényezőt és sajtótényezőt forgatták be azután a politikába, és szerezték vissza így a politikai hatalmat is, mégpedig most már másodsor, azokkal a következményekkel, amilyenekkel szembesülnie kell ma az egész országnak.